

5. Bölüm

ILIMAN İKLİM BALIKLARI ÜRETİM EKONOMİSİ VE PAZARLAMASI

Mustafa Selçuk UZMANOĞLU¹

GİRİŞ

Dünyada ve ülkemizde su ürünleri yetiştiriciliği her yıl büyüyen bir sektördür. Son on yıl dikkate alındığında dünyada su ürünleri yetiştiriciliği ortalama yıllık %4-6 arası büyüme göstermiştir. Ülkemizde ise aynı dönemde ortalama yıllık %13-18 arası büyüme göstermiştir. Sadece 2013-2015 döneminde yaklaşık %2 büyüme göstermiştir. Türkiye dünya ortalamasının üzerinde büyüme göstererek ülkemizde su ürünleri yetiştiriciliği sektörünün ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır (Asche ve ark., 2009; Anonim, 2020; FAO, 2020; FAO, 2021).

Dünyada su ürünleri üretimi (yetiştiricilik ve avcılık) 1970’li yıllarda 65 milyon tondan 2018 yılında 178.5 milyon tona çıkmış ve 50 yılda üretim yaklaşık 3 katına ulaşmıştır. Bu üretimde yetiştiriciliğin payı 1970’li yıllarda yaklaşık %4’lerden 2018 yılında %46’ya çıkmıştır. Aynı dönemde avcılık üretimi, 63 milyon tondan 96 milyon tona yaklaşık %50 artmış olmasına rağmen yetiştiricilik, 2.5 milyon tondan 2018 yılında 82 milyon tona yükselmiş ve 33 kat artış göstermiştir. Dünya yetiştiricilik üretiminin yaklaşık %57’si (47 milyon ton) içsu balıkları yetiştiriciliğinden oluşmaktadır. Ülkemizde ise 1970’li yıllarda 170 bin ton olan üretimimiz 2018 yılında 628631 ton ve 2019 yılında

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu, suzmanoglu@marmara.edu.tr

Dünyada ılıman iklim balıklarına olan talep göz önüne alındığında ülkemizde bu balıkların yetiştiriciliği ile ilgili önemli fırsatlar olduğu açıkça görülmektedir. Yeni nesil girişimcilerin ülke içinde rekabetin olmadığı veya çok az olduğu bu türlerin üretimine ağırlık vermesi işletmelerin başarısı ve karlılığı açısından önem kazanacaktır.

KAYNAKLAR

- Anonim, (2019). Su Ürünleri Sektör Politika Belgesi 2019-2023 (<https://www.tarimorman.gov.tr/TAGEM/Belgeler/yayin/Su%20%C3%9Cr%C3%BCnleri%20Sekt%C3%B6r%20Politika%20Belgesi%202019-2023.pdf>)
- Anonim, (2020). Su Ürünleri İstatistikleri (2020), T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Anonim, (2021). Su ürünleri yetiştiricilik tesisleri sayısı (<https://www.tarimorman.gov.tr/BSGM/Belgeler/Icerikler/Su%20%C3%9Cr%C3%BCnleri%20Yeti%C5%9Ftiricili%C4%9Fi/Su-Urunleri-Tesisleri-2019.pdf>)
- Asche, F., Roll, K. H., ve Trollvik, T. (2009). New Aquaculture species—the White fish market. *Aquaculture Economics & Management*, 13(2), 76-93.
- Asche, F. ve Bjørndal, T. (2011). *The economics of salmon aquaculture* (10. Bas.). USA: John Wiley & Sons.
- Chaston, I. (1984). *Business management in fisheries and aquaculture*. Fishing News Books.
- Çelikkale, M. S., Düzgüneş, E. ve Okumuş, İ. (1999). *Türkiye su ürünleri sektörü: potansiyeli, mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerileri*, İstanbul Ticaret Odası.
- Dağtekin, M. (2008). Trabzon İlinde Su Ürünleri Üretim Ve Pazarlama Yapısı, (Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Adana.
- Engle, C. R. ve Quagrainie, K. (2006). *Aquaculture marketing handbook*. USA: Wiley-Blackwell.
- Engle, C. R., Quagrainie, K. K., ve Dey, M. M. (2016). *Seafood and aquaculture marketing handbook*. USA: John Wiley&Sons.
- FAO, (2020). *The State of World Fisheries and Aquaculture 2020. Sustainability in action*. Rome.
<https://doi.org/10.4060/ca9229en>
- FAO, (2021). FAO Aquaculture, Capture and Global production databases (FISHS-TATJ). Erişim adresi:<http://www.fao.org/fishery/statistics/en>,
- İslamoğlu, A. H. (2006). *Pazarlama Yönetimi*. İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Kotler, P. ve Armstrong, G. (2008). *Principles of marketing*. New Jersey, USA, PearsonPrenticeHall.
- Mucuk, İ. (2007). *Pazarlama ilkeleri*. İstanbul, Türkmen Kitabevi.
- Palfreman, A. (1999). *Fish business management: strategy-marketing-development*. Fishing News Books

- Shang, Y. C. (1985). Aquaculture economics: An overview. *GeoJournal*, 10(3), 299-305.
- Tisdell, C. A. (2001). Aquaculture Economics and Marketing: An Overview.
- Tisdell, C., (2019). Economics. Lucas, J. S., Southgate, P. C. ve Tucker, C. S. (Eds.) Aquaculture: Farming aquatic animals and plants içinde. (s.299-312). USA: John Wiley&Sons.
- Uzmanoğlu, M. S. (2014). Deniz balığı yetiştiriciliği sektöründe rekabet algısı ve bir araştırma (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yazıcıoğlu, N. (2015). Su Ürünleri Sektörüne Genel Bakış Tüketici Davranışları ve Su Ürünlerinin Sağlık Açısından Faydaları (Yüksek lisans tezi). Gediz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.